

ศูนย์กลางการเรียนรู้นอกห้องเรียน

เทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา

เทศบาลยะลา มีการจัดการเรียนการสอนในระดับพื้นฐาน ตามที่กฎหมายกำหนด ภายในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ มาเป็นเวลานานแล้ว แต่การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเทศบาลที่ผ่านมา มักจะเน้นแต่การศึกษาในห้องเรียน โดยอาศัยเนื้อหาตำราเรียนเป็นหลัก และยังขาดแหล่งศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ตามความถนัดและความสนใจของเด็กแต่ละคน ทำให้เด็กนักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้

ผู้บริหารเทศบาล จึงมีแนวคิดที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ด้วยวิธีการที่ต่างออกไปจากการเรียนรู้ในห้องเรียนแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการเน้นให้เกิดการพัฒนาเด็กนักเรียนทั้งด้านสติปัญญา จิตใจ และร่างกาย ผ่านกระบวนการเรียนรู้และการขัดเกลาที่เป็นระบบ และส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้ตามความสนใจที่นักเรียนแต่ละคนต้องการ

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน :
ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: เมืองยะลา

จังหวัด: ยะลา

ประชากร: 76,506 คน

พื้นที่: 19.4 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
เทศบาลนคร

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในเดือนธันวาคม 2542 เทศบาลนครยะลาได้ร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนสามแห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน สมาคมพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และสถาบันพัฒนาทักษะการคิด จัดให้มี "ศูนย์กลางการเรียนรู้นอกห้องเรียน" 2 แห่งได้แก่

1. สวนสร้างสรรค์ธรรมชาติ (Exploring Park)
2. ศูนย์วิทย์พัฒนา (Exploring Center)

เพื่อเป็นแหล่งศึกษาและเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด และการพัฒนาทางร่างกายของเด็กและเยาวชน

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. มีการจัดทำบันทึกความร่วมมือตามโครงการปฏิรูปการศึกษาระหว่าง เทศบาลนครยะลา ศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน สมาคมพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และสถาบันพัฒนาทักษะการคิด เพื่อให้คำแนะนำด้านวิชาการและพัฒนางานด้านการศึกษาแก่เทศบาล รวมถึงให้คำแนะนำในการจัดสร้างศูนย์กลางการเรียนรู้นอกห้องเรียน

2. เทศบาลได้จัดสร้างสวนสร้างสรรค์ธรรมชาติขึ้น ในบริเวณสวนสาธารณะของเทศบาลชื่อ "สวนขวัญเมือง" โดยใช้เนื้อที่ประมาณ 3 ไร่ ด้วยงบประมาณของเทศบาล โดยสถาบันพัฒนาทักษะการคิดเป็นผู้ออกแบบ ซึ่งในสวนสร้างสรรค์ธรรมชาติ ประกอบด้วย

2.1 สวนคณิตศาสตร์ เป็นสวนคณิตศาสตร์ขนาดใหญ่ ซึ่งจัดแบ่งเป็นโซนเพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง คือ

- 1) โซนอาณาจักรฝึกฝนวิทยา
- 2) โซนอาณาจักรนักคิด
- 3) โซนลานเด็กเล็ก
- 4) โซนอาณาจักรสนุกกับค่ายกลและหอคอย
- 5) โซนซุ้มบอร์ดและลานเกมกีฬาพื้นเมือง
- 6) โซนปฎิภาณกรรมหัตถกรรม
- 7) โซนพลังงาน

2.2 อาคารศูนย์วิทยบริการ ประกอบด้วย

2.2.1 ศูนย์สื่อการเรียนรู้ (Exploring Center) เป็นศูนย์ค้นคว้าและให้บริการหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนจำนวนประมาณ 3,000 เล่ม

2.2.2 ศูนย์วิทยพัฒนา (Exploring Center) เป็นห้องที่จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน

1) กิจกรรมก่อนเข้ามุม เป็นกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนทำก่อนที่จะเข้าเรียนในมุมต่างๆ ใช้เวลาประมาณ 20-30 นาที มี 4 กิจกรรมคือ

- 1.1) กิจกรรมแบ่งกลุ่ม
- 1.2) กิจกรรมบริหารสมอง
- 1.3) กิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มย่อย
- 1.4) กิจกรรมระบายสีมุม

2) กิจกรรมการเรียนรู้ในมุมหรือที่เรียกว่ามุมศูนย์วิทยพัฒนา มี 11 มุม ประกอบด้วย

- 1.1) มุมสติ-อารมณ์ (E.Q. Corner)
- 1.2) มุมสังคมศึกษา (Social Corner)
- 1.3) มุมค้นคว้าประดิษฐ์ (Invention Corner)
- 1.4) มุมชวนคิดคำนวณ (Computing Corner)
- 1.5) มุมถอดชนวนรหัส (Decoding Corner)
- 1.6) มุมวิวัฒนาการชาติ (Natural Corner)
- 1.7) มุมสถานการณ์วิเคราะห์ (Critical Corner)
- 1.8) มุมสะเดาะความคิด (Problem Solving Corner)
- 1.9) มุมพิชิตจินตนาการ (Imagination Corner)
- 1.10) มุมปัญญาสัมผัส (Five Senses Corner)
- 1.11) มุมสัมพันธ์มิติ (Spatial Corner)

3) กิจกรรมก่อนออกจากมุม กำหนดให้ก่อนหมดเวลา 5 นาที

เด็กทุกมุมทุกคน จะช่วยกันตรวจสอบความเรียบร้อย เช่น เก็บของเล่นเข้าที่เดิม ตรวจสอบอุปกรณ์ว่ามีของใดบ้างที่หายไป เป็นการฝึกให้ทุกคนรอบคอบ มีความรับผิดชอบ และรู้คุณค่าของสื่อการเรียนรู้ โดยการดำเนินการในช่วงนี้เด็กจะเป็นผู้จัดการเองทั้งหมด

3. เทศบาลได้ปรับปรุงสถานที่บริเวณในโรงเรียนเทศบาล ทั้ง 6 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาล เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์วิทยพัฒนาอีกโรงเรียนละ 1 ศูนย์ โดยให้บริการแก่เด็กนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่นเดียวกับศูนย์วิทยพัฒนาที่อยู่ในบริเวณสวนสร้างสรรค์ธรรมชาติ แต่เพิ่มกิจกรรมในมุมศูนย์วิทยพัฒนาอีก 1 มุม คือมุมอิสระ ซึ่งเป็นมุมที่ทางโรงเรียนเทศบาลจัดทำขึ้นเพื่อให้ นักเรียนนั่งรอเปลี่ยนบัตรเข้ามุมที่ต้องการ หรือมีไว้เฉพาะนักเรียนที่ไม่ต้องการเข้ามุมอื่นๆ ศูนย์วิทยบริการนี้สามารถรองรับนักเรียนที่มาใช้บริการได้สูงสุดคาบละ 0 คน (1 คาบ เท่ากับ 2 ชั่วโมง)

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน	
	1.ค่าใช้จ่ายในส่วนของ "สวนสร้างสรรค์ธรรมชาติ" ประกอบด้วย
	- ค่าก่อสร้าง 9,900,900 บาท
	- ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ 10,000 บาท/เดือน
	- ค่าสาธารณูปโภค 150,000 บาท/เดือน
	- ค่าจ้างเหมาบริการ 100,000 บาท/ปี
	- เงินเดือน ค่าจ้างประจำ 12,000 บาท/เดือน
	- รายจ่ายดำเนินการ 4,100 บาท/คน/เดือน
	2.ค่าใช้จ่ายในส่วนของศูนย์วิทยพัฒนาภายในโรงเรียนเทศบาลทุกโรงเรียนประกอบด้วย
	- ค่าปรับปรุงสถานที่เพื่อจัดตั้งศูนย์วิทยพัฒนาโรงเรียนละ 600,000 บาท

อุปกรณ์/เครื่องมือ	1. อุปกรณ์/เครื่องมือ สำหรับ “สวนสร้างสรรค์ธรรมชาติ” ประกอบด้วย - คอมพิวเตอร์ จำนวน 5 ชุด - วัสดุและสื่อสำเร็จรูป จำนวน 173 ชุด - หนังสือและตำราสำหรับเยาวชน จำนวน 3,000 เล่ม - อุปกรณ์เครื่องเล่นในสนาม จำนวน 1 ชุด 2. อุปกรณ์/เครื่องมือ สำหรับ ศูนย์วิทย์พัฒนาภายในโรงเรียนเทศบาลทุกแห่ง ประกอบด้วย - คอมพิวเตอร์ จำนวน 3 ชุด - วัสดุและสื่อสำเร็จรูป จำนวน 173 ชุด
บุคลากร	1. สวนสร้างสรรค์ธรรมชาติบุคลากรประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ประจำ 9 คน 2. ศูนย์วิทย์พัฒนาภายในโรงเรียนเทศบาลทุกโรงเรียน บุคลากรประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ (ครูประจำจากโรงเรียนเทศบาล) 3 คน 3. บุคลากรจากองค์กรพัฒนาเอกชน 3 คน (ทำหน้าที่ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่โครงการ 5 วันต่อสัปดาห์ เป็นเวลา 2 เดือน)

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
สิงหาคม 2542	- ผู้บริหารเทศบาลตระหนักถึงความจำเป็นและประชุมผู้บริหารเพื่อระดมความคิดเห็น - คณะผู้บริหารร่วมหาแนวทางดำเนินการที่เป็นไปได้	นายกเทศมนตรีและคณะผู้บริหาร
กันยายน 2542	- แสวงหาแนวร่วมในการดำเนินการระหว่างเทศบาลและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	คณะผู้บริหาร
ตุลาคม 2542	- ได้ประสานงานร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชนหลายแห่งเพื่อหารูปแบบในการดำเนินการ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน สมาคมพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และสถาบันพัฒนาทักษะการคิด - ประชุมแลกเปลี่ยนความเห็นและความเป็นไปได้ในการดำเนินการ	คณะผู้บริหาร/ ศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน/ สมาคมพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ /สถาบันพัฒนาทักษะการคิด
2 ธันวาคม 2542	- ลงนามบันทึกความร่วมมือระหว่างเทศบาลนครยะลา และองค์กรพัฒนาเอกชนที่ร่วมกันดำเนินการ	คณะผู้บริหาร/องค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน
มกราคม – กุมภาพันธ์ 2543	- วางแผนการจัดรูปแบบโครงการและประมาณการค่าใช้จ่าย	คณะผู้บริหาร/ องค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน
มีนาคม 2543	- ทำการสำรวจความคิดเห็นผู้ปกครอง โรงเรียนเทศบาล ครู และนักเรียนในพื้นที่ ที่มีต่อการดำเนินโครงการของเทศบาล	คณะผู้บริหาร / องค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน
พฤษภาคม 2544	- ดำเนินการก่อสร้างตามแผนงาน	คณะผู้บริหาร/ บริษัทรับเหมาก่อสร้าง
กรกฎาคม ถึง ธันวาคม 2544	- คัดเลือกบุคลากรที่ปฏิบัติงานให้บริการ - จัดอบรม สัมมนา ติวเข้ม และอบรมเชิงปฏิบัติการ	คณะผู้บริหารเทศบาล / องค์กรพัฒนาเอกชน
มกราคม ถึง เมษายน 2545	- ประชาสัมพันธ์เชิญชวน และทำความเข้าใจ กับผู้ปกครองและเด็กนักเรียน	คณะผู้บริหารเทศบาล/ องค์กรพัฒนาเอกชน
เมษายน 2545	- ตรวจสอบการก่อสร้าง - ฝึกให้เจ้าหน้าที่ได้ทดสอบอุปกรณ์และสถานที่จริง	คณะผู้บริหารเทศบาล/ องค์กรพัฒนาเอกชน

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
พฤษภาคม 2545	- เปิดให้บริการสวนสร้างสรรค์ธรรมชาติ	คณะผู้บริหารเทศบาล/ องค์กรพัฒนาเอกชน
สิงหาคม 2545	- เปิดให้บริการศูนย์วิทย์พัฒนา	คณะผู้บริหารเทศบาล/ องค์กรพัฒนาเอกชน
ตุลาคม 2545	- เปิดให้บริการศูนย์สื่อการเรียนรู้	คณะผู้บริหารเทศบาล/ องค์กรพัฒนาเอกชน

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

--หน่วยงาน/องค์กร--	--บทบาทความร่วมมือ--
- ศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน - สมาคมพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ - สถาบันพัฒนาทักษะความคิด	- ให้คำแนะนำทางวิชาการ และการออกแบบสื่อการเรียนรู้ - ให้การฝึกอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติงานในศูนย์ที่จัดตั้งขึ้น - ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองและเด็กนักเรียนเกี่ยวกับแนวคิดของการเรียนรู้ในวิถีใหม่ - ให้การร่วมตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์วิทย์พัฒนา สวนสร้างสรรค์ธรรมชาติ และศูนย์สื่อการเรียนรู้

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ
-ในเขตเทศบาลยังขาดสถานที่สำหรับศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจของเด็กแต่ละคน ทำให้เด็กนักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเทศบาลมักจะเน้นแต่การศึกษาในห้องเรียน โดยอาศัยเนื้อหาตำราเรียนเป็นหลัก
หลังการดำเนินการ
-เทศบาลได้ประสานความร่วมมือกับองค์กรเอกชน 3 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน สมาคมพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และสถาบันพัฒนาทักษะการคิด ในการพัฒนาการเรียนรู้ นอกห้องเรียนให้กับเด็กในเขตเทศบาล ด้วยการจัดสร้างสถานที่สำหรับศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง 2 แห่งคือ 1.สวนสร้างสรรค์ธรรมชาติ ซึ่งมีผู้เข้าใช้บริการเฉลี่ย 3,000-4,000 คนต่อเดือน นอกจากนี้มีสถิติผู้เข้าใช้บริการ - ในส่วนของศูนย์วิทย์พัฒนา^{1/}: เฉลี่ย 600-800 คนต่อเดือน - ในส่วนของศูนย์สื่อการเรียนรู้^{2/}: เฉลี่ย 800-1,100 คนต่อเดือน 2.ศูนย์วิทย์พัฒนาภายในโรงเรียนเทศบาลทุกแห่งมีการวัดระดับความพึงพอใจโดยพบว่า - เด็กนักเรียนร้อยละ 95 มีความพึงพอใจมากในการใช้บริการเพื่อการเรียนรู้แบบใหม่ - ครูและผู้ปฏิบัติงานให้คำแนะนำร้อยละ 90 พอใจอย่างมากกับการให้บริการและรูปแบบการเรียนรู้แบบใหม่

- ผู้ปกครองร้อยละ 60 พอใจกับการให้บริการของเทศบาล และสังเกตเห็นพฤติกรรมและความสนใจของเด็กนักเรียนที่เปลี่ยนไปในทางบวกมากขึ้น

^{1/} ศูนย์วิทยพัฒนาสามารถรองรับนักเรียนที่ใช้บริการได้สูงสุดวันละ 40 คน

^{2/} ศูนย์สื่อการเรียนรู้ สามารถรองรับนักเรียนที่ใช้บริการได้สูงสุดวันละ 70 คน

อุปสรรคและแนวทางแก้ไข

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
-ในช่วงต้น ปริมาณเด็กนักเรียนที่เข้าใช้บริการมีน้อยเนื่องจากเด็กไม่คุ้นเคยกับวิธีการเรียนรู้รูปแบบใหม่	-เทศบาลดำเนินการประชาสัมพันธ์และออกพบผู้ปกครองและเด็กนักเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง
-ผู้ปกครองยังไม่แน่ใจกับวิธีการเรียนรู้ที่มีรูปแบบในห้องเรียน จึงไม่ค่อยให้การสนับสนุนเท่าที่ควร	-เชิญชวนผู้ปกครองเข้าเยี่ยมชมศูนย์วิทยพัฒนา ศูนย์สื่อการเรียนรู้ และสวนสร้างสรรค์ธรรมชาติ ผลที่ได้รับคือผู้ปกครองและเด็กนักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น และให้การสนับสนุนเด็กนักเรียนมาใช้บริการการเรียนรู้ดังกล่าว

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ความตั้งใจจริงและวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในการส่งเสริมการศึกษาของเด็กนักเรียนและเยาวชนในพื้นที่ ทำให้นำไปสู่การคิดหารูปแบบการให้การศึกษาที่แปลกใหม่และหลากหลาย
2. ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญ โรงเรียน ผู้ปกครองและเด็กนักเรียน ทำให้การให้บริการมีความน่าสนใจและตรงตามหลักวิชาการ
3. การประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทำให้ได้รับความสนใจใช้บริการอย่างเต็มที่

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสามารถใช้แนวคิดดังกล่าวไปในการจัดการศึกษาที่เทศบาลรับผิดชอบอยู่ได้ แต่ทั้งนี้เนื่องจากการลงทุนต้องใช้งบประมาณจำนวนสูงพอสมควร จึงเหมาะกับหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีทรัพยากรเพียงพอ
- ปริมาณเด็กนักเรียนและเยาวชนในพื้นที่มีผลต่อระดับการใช้ประโยชน์จากการลงทุนอย่างสูงสุด ซึ่งควรจะอยู่ที่ประมาณ 1,500 – 1,700 คน หากจำนวนเด็กนักเรียนน้อยกว่านี้อาจทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการบริการเท่าที่ควร

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ : นายพงษ์ศักดิ์ ยิ่งชนม์เจริญ
ตำแหน่ง : นายกเทศมนตรี
หน่วยงาน : เทศบาลนครยะลา
ที่อยู่ : 10 ถนนสุขยางค์ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
เบอร์โทรศัพท์ : (073) 213-557 ,(01) 690-1001

ชื่อ : นายสุวิษ สุลีลายุทธพล
ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา
หน่วยงาน : สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครยะลา
ที่อยู่ : 10 ถนนสุขยางค์ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
เบอร์โทรศัพท์ : (073) 244-406 ,(01) 959-3691

ชื่อ : นายพรอนันต์ วงษ์สีมานันต์
ตำแหน่ง : นักบริหารการศึกษา
หน่วยงาน : สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครยะลา
ที่อยู่ : 10 ถนนสุขยางค์ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
เบอร์โทรศัพท์ : (073) 213-966 , (073) 214-280 , (01) 599-0329

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2543

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เทศบาลนคร
สถานที่ตั้ง	10 ถนนสุขยางค์ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา 95000
ขนาดพื้นที่	19.4 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	410,487,200 บาท (ปีงบประมาณ 2543) 14.34% เงินเดือนค่าจ้างประจำ 8.24% ค่าจ้างชั่วคราว 19.22% ค่าใช้สอยและวัสดุ 2.34% ค่าสาธารณูปโภค 1.21% ค่าอุดหนุน 46.91% ค่าครุภัณฑ์
งบประมาณรายได้	413,393,400 บาท (ปีงบประมาณ 2543) 90.56% จัดเก็บเอง 0.78% ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต 5.06% ทรัพย์สิน 0.30% สาธารณูปโภคและการพาณิชย์ 2.92% เงินอุดหนุน 0.21% เบ็ดเตล็ด
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	1,180 คน 180 คน พนักงานท้องถิ่น 390 คน ลูกจ้างประจำ 610 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	77,095 คน
จำนวนครัวเรือน	19,038 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	49,475 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	เทศบาลนครยะลาเป็นเมืองที่อยู่ในจุดศูนย์กลางของ โครงข่ายคมนาคม การขนส่งของจังหวัดชายแดน ภาคใต้ เป็นเมืองหน้าด่านทางเศรษฐกิจและการค้า ของภาคใต้ มีการวางผังเมืองที่สวยงามเป็นระเบียบ ถนนเชื่อมต่อกันเป็นรูปใยแมงมุมและกว้างขวาง มีการ ขยายตัวของชุมชนที่เป็นระเบียบ พื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นย่านที่อยู่อาศัย สถานที่ราชการ และย่านการค้า เป็นชุมชนเมืองซึ่งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ด้านพาณิชยกรรม